

ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนรับรองบุตร¹

สงกรานต์ โยธจันทร์²

ในการจดทะเบียนรับรองบุตรนั้นเป็นการที่บิดาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาเด็กไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามบุตรที่เกิดมาย่อมเป็นบุตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา ในการจดทะเบียนรับรองบุตรนั้นจะเห็นได้ว่า ในมาตรา 1547 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดให้เด็กที่เกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้สมรสกัน จะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันภายหลังหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นบุตรไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตามสิทธิต่างๆที่เกิดขึ้นหลังจากจดทะเบียนรับรองบุตรนั้นก็เกิดประโยชน์ต่อเด็กทั้งเป็นการลดขั้นตอนในการจดทะเบียนรับรองบุตรและรวดเร็วเกิดประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งในการจดทะเบียนรับรองบุตรนี้มีขั้นตอนและเงื่อนไขหลายอย่างในการจดทะเบียนซึ่งเป็นข้อยุ่งยากทำให้ผู้เขียนมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาต่างๆดังจะกล่าวทำให้เกิดความล่าช้าเกินความจำเป็น

1. ปัญหาเกี่ยวกับการยินยอมของมารดาและบุตรในการจดทะเบียนรับรองบุตรซึ่งกฎหมายกำหนดให้มารดาและบุตรต้องให้ความยินยอม โดยมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.2478 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2533 ได้บัญญัติวิธีการดำเนินการจะจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรของนายทะเบียนโดยสอดคล้องกับ มาตรา 1548 ด้วยว่าให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนเมื่อเด็กและมารดาเด็กอยู่ในฐานะให้ความยินยอมได้และให้มาให้ความยินยอมด้วยตนเอง เจตนารมณ์ของมาตรา 1548 ดังกล่าวจึงต้องการให้มีการยืนยันที่แน่ชัดจากเด็กและมารดาเด็กว่า ยินยอมให้มีการจดทะเบียนได้ ซึ่งในความยินยอมนั้นต้องพิจารณาว่าเด็กนั้นมีความสามารถเพียงใดในการให้ความยินยอมในการที่จะให้ความยินยอมการสื่อสารกับนายทะเบียนคงจะไม่เพียงพอที่จะทราบแน่ชัดว่าเป็นบิดาของเด็กโดยแท้จริง อีกทั้งมารดาหากังไกรธเคืองกับบิดาของเด็กหรือไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดๆก็ตามการรับรองบุตรก็จะไม่เกิดขึ้นนอกจากจะมีคำสั่งศาลอย่างเดียวยกเว้นให้คดีกรรณการศาลอีกทั้งไม่เกิดประโยชน์ต่อเด็กแต่อย่างใดในการที่จะได้สิทธิต่างๆตามมา

2. ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถและอายุของเด็กในการให้ความยินยอมในการจดทะเบียนรับรองบุตร ในมาตรา 1548 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดวิธีการที่บิดาจะจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากเด็กและมารดาของเด็ก ซึ่งพิจารณาได้ว่าในกรณีที่เด็กและมารดาไม่ให้ความยินยอมนั้นบิดาไม่สามารถที่จะจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรได้เลย นอกจากฟ้องร้องต่อศาลแต่ปัญหา

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่องปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนรับรองบุตร

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ของการให้ความยินยอมของเด็กคือกฎหมายไม่ได้กำหนดความสามารถของเด็กไว้ชัดเจนเพียงแต่กำหนดว่าการ จดทะเบียนนั้นต้องได้รับความยินยอมจากเด็กและมารดาเด็ก

ทำให้เกิดปัญหาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรเพราะว่าต้องใช้เวลานานในการที่เด็กจะสามารถให้ความยินยอมได้ กรณีบิดา -มารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันและแยกกันอยู่ เมื่อเด็กคลอดออกมามารดายินยอม แต่เด็กไม่สามารถให้ความยินยอมในการจดทะเบียนได้ทำให้มีวิธีเดียวคือร้องขอต่อศาลให้ศาลสั่งให้จดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรได้ซึ่งเกิดความล่าช้าไม่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน

3. ปัญหาของการใช้ดุลยพินิจของนายทะเบียนซึ่งไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนในการประกอบการการ พิจารณาการจดทะเบียนรับรองบุตรในการจดทะเบียนรับรองบุตรที่สำนักทะเบียนไม่ว่าจะเป็นที่ สำนักทะเบียน อำเภอ กิ่งอำเภอหรือสำนักทะเบียนเขตจะเห็นได้ว่า

มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.2478 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2533 ได้บัญญัติวิธีการดำเนินการจะจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรของนายทะเบียนในกรณีที่บิดามารดาของจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ถ้าเด็กและมารดาเด็กอยู่ในฐานะให้ความยินยอมได้และได้มาให้ความยินยอมด้วยตนเองแล้วก็ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน หลักฐานที่นายทะเบียนจะรับจดทะเบียนมีเพียง

- สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน
- บัตรประจำตัวประชาชนของ บิดา มารดา สูติบัตรของบุตรไปแสดง
- พยานบุคคลจำนวน 2 คน

และความยินยอมของเด็กและมารดาจะเห็นได้ว่ามีเพียงพยานบุคคลในการมารับรองความเป็นบุตรทั้งที่จริงควรมีพยานเอกสารที่แนบมาเป็นพยานที่ประกอบการใช้ดุลพินิจที่แน่ชัดที่สุดคือผลการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ (DNA) มาใช้ซึ่งยืนยันได้เลยว่าเป็นบิดาและบุตรที่แท้จริงกันหรือไม่และรวดเร็วในการจดทะเบียนลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

เอกสารอ้างอิง

- วงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์และคณะ.คู่มือปฏิบัติงานทะเบียนครอบครัว.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร. : สำนักพิมพ์อาสารักษาดินแดน; 2552.
- วิษณุชัย ธรรมประดิษฐ์. การรับรองบุตรในมาตรา 1627 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.(ระบบออนไลน์). www.tnrr.in.th,10 มกราคม 2560.
- สหภาพแรงงานธนาคารไทยพาณิชย์. การจดทะเบียนรับรองบุตร. (ระบบออนไลน์). www.scblu.com,10 มกราคม 2560.
- สินนท์ พงษ์ศิริสุวรรณ.กฎหมายที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนรับรองบุตร. (ระบบออนไลน์). www.peesirilaw.com,10 มกราคม 2560
- พิทยา ลำยอง. การจดทะเบียนรับรองบุตร. (ระบบออนไลน์). www.thailaw.com,11 มกราคม 2560.
- Vakin Youngchoay. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.(ระบบออนไลน์).Hptt://thai – civil – code – blogspot.com.,11 มกราคม 2560.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยเรื่องครอบครัว
- พระราชบัญญัติการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2541
- หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 1322/2728 ลงวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2536 เรื่อง หารือการจดทะเบียนรับรองบุตรตามมาตรา 1548 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 1311.2/ว 2282 ลงวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2541 เรื่อง นายทะเบียนไม่ยอมรับจดทะเบียนบุตร